

Питання про визначення поняття "постмодернізм", досить складне у зв'язку з рядом причин. По-перше, через наявність різних, часто взаємовиключних інтерпретацій явища: по-друге, через розпливчастість самого поняття, яке відносять до літератури, до критики, до кіно, до епохи в цілому [1]. Сама етимологія слова зв'язує "постмодернізм" з модернізмом: "постмодерністський означає "після" модернізму, після великого модернізму, але все-таки модерністський" [2, 254]. Цей принципний момент гарантує відмежування від уявлень про постмодернізм як про "антимодернізм", тобто про щось принципово нове, якісно відмінне від модернізму. Постмодернізм пов'язаний із модернізмом наступністю; постмодернізм – продовження модернізму на новому рівні, за допомогою нових, видозмінених засобів [1].

Нинішні молоді люди є основними гравцями на постмодерній сцені [3]. Нашадки бейбі-бумерів, народжених у 1940-х роках, сучасні молоді люди мають ідентичність, чітко позначену префіксом "пост" - пост-бумери, пост-шестидесятники, пост-історичні, постмодерні. Для нинішньої молоді постійні зміни є звичною грою, вони змушені пристосовуватися до швидкозмінного та високо кризового світу, для якого характерним є засиддя інформації, комп'ютеризація та генні технології; складна та хитка глобальна економіка; а також загрозлива ера війн та тероризму. Згідно з темами, що переважно звучать в медіа, політиці та академічних дослідженнях, для життя переважної більшості сучасних молодих характерним є зростання нестабільності, насильства та небезпек. Окрім того, на них впливає нівеляція інституту сім'ї, зростання жорстокості по відношенню до дітей та побутових конфліктів, наркотична та алкогольна залежність, хвороби, що передаються статевим шляхом, низька якість освіти та руйнація інституту школи, а також зростання криміналізації та непоодинокі випадки ув'язнення неповнолітніх.

Перспективи молодих людей, завжди були проблемою, вирішення якої залежало від соціального класу, статі, раси, національності та конкретного соціально-історичного оточення. Що дивує у ставленні до нинішньої молоді, так це безліч негативних термінів, якими її описують. На молодь навішали ярлики на зразок "Postponed Generation", the "13th Generation", the "New Lost Generation", "The Nowhere Generation", "Generation X", "the scapegoat generation", "GenNet", ("відкладена генерація", "13-та генерація", "нова втрачена генерація", "покоління нізвідки", "генерація X", "покоління офірних цапів", "Net-генерація"). Ці терміни використовувалися переважно для позначення 80 млн. американців, народжених між 1960-м та 1980-м роками, людей, що прийшли на зміну поколінню "бейбі-буму", народженого після закінчення Другої світової війни [3].

Дослідники так і не дійшли згоди, яка теорія найліпше здатна охарактеризувати сучасну молодь. Впродовж 1980-х та на початку 90-х широкого розповсюдження набув термін "покоління X", популяризований канадським письменником Дугласом Коуплендом. Це "X" означає перехрестя, на якому сучасна молодь стоїть між модерном та постмодерном [3]. Перед нею постає невідоме і невизначене майбутнє, множина ідентичностей, які змінюються під впливом нових технологій та культурних практик, і все це на фоні стану невпевності та соціального хаосу. Тому, для характеристики нинішнього покоління більш придатним було би застосувати поняття "пост-бумери", оскільки вони є спадкоємцями американців, народжених у 1945-1960 роках, а їхні ідентичності значною мірою сформовані під впливом реакції на ті часи. Більше того, нинішні молоді – це люди, які зростали після ери "холодної війни", за умов постуіндустріального суспільства та постмодерної культури, тому їхня реальність значною мірою означена префіксом "пост-".

Мабуть, найбільш різкою відмінністю між життям бейбі-бумерів та нинішньої американської молоді є той факт, що якщо бумери мали реальну користь від урядових соціальних програм, то нинішнім молодим доводиться жити за умов соціальної реформи 1996 року, яка розпочала процес різкого скорочення витрат на жіночі, дитячі проекти та освіту [3]. Звісно, нинішнє покоління теж має значну кількість соціальних пільг, а його життя доволі сильно залежить від того, до якого класу, статі, раси, релігії належить той, чи інший індивід. Хоча і нині расизм залишається серйозною проблемою для американського суспільства, проте більшість молодих темношкірих американців мають зараз ті соціальні можливості, яких були позбавлені їхні батьки. Так, сексизм існує й досі, проте багато молодих жінок вже мають феміністичну свідомість та значно більше незалежності, ніж їхні матері та бабусі. Хоча гомофобія все ще ображає геїв, молоді геї вже не перебувають на обліку, а натомість відчують солідарність та підтримку, якої були позбавлені їхні попередники з минулих поколінь. Як вже було зазначено вище, кількість молодіжних субкультур все зростає, і нинішнє покоління активно користується зокрема кіберпростором, що надає змогу самовиражатися таким способом, якого були позбавлені попередні генерації.

Постмодернізм проявляє загострену увагу до явищ гібридності мови, поліморфізму мовних форм, гетероглосії дискурсів [4, 168].

У словнику американського студентського сленгу [5] можна знайти наступні приклади субстандарної лексики, що стосується вищезгаданих аспектів:

rag head - a derogatory word for Arabs;

eyetie - Italian;

limey - an English person;

lullo - typical Dutch university frat;

wigga - a white person who acts black;

iron closet - homosexual who denies that he is gay and will not admit it even himself;

bull dyke – a masculine lesbian;
fag hag – a woman who likes to hang out with homosexual men;
up hill gardener – a male homosexual;
wafer – a homosexual;
GTG - abbreviation for *got to go* and is usually used when talking on-line;
Np – no problem usually used in electronic text;
Nethead - informal a person who is enthusiastic about or an expert on the internet.

Слід зауважити, що нинішня молодь соціалізується на хвилі популярності "реального телебачення", в ігрових програмах якого зазвичай молоді учасники борються за виживання та перемогу. Безумовно, такі шоу популяризують нарцисизм та сализм, пропагують дарвіністичну боротьбу за виживання "найстрункіших" та "найсексуальніших", тоді як "невдахи" вибувають із цієї гри. Тема телебачення є продуктивним джерелом поповнення студентського сленгу [5]:

MacGyver – very difficult (origin: the television show of MacGyver);
chick flick - a term often used by males to describe movies of interest to females, often due to content involving love, friendship, or emotional scenes;
cinolepsy - a disorder characterized by sudden or abrupt sleep while watching a movie;
vidaholic – television or video addict;
video game eye – a condition where one plays a video game for so long that the individual still sees the game even when not playing it;
woke up smelling like Jersey – a phrase coined by John Belushi, now applies to any situation in which a person wakes up with a bad hangover;
boot leg – illegal copy.

Постмодерні культурні форми стають домінуючими (принаймні для молоді) завдяки тому, що вони є скороченими варіантами "картинок" із фільмів та телебачення. Новітні форми електронної музики також створюють культурні продукти, в яких молодь може інтенсивно насолоджуватися постмодерною культурою, адже зокрема ці стиді толерують вживання синтетичних наркотиків та психотропних напоїв. Для нинішньої американської молоді постмодернізм – це не просто авангардний естетичний напрямок, чи тема для академічних дискусій, а форма та структурна складова їхнього щоденного життя.

Інтернет та мультимедійні комп'ютерні технології та культурні вилаходи швидко трансформують обій інформації та різноманітних культурних моделей, і тому молодому поколінню необхідно володіти різноманітними технологічними навичками для того, аби вижити в сучасному інформаційному суспільстві.

Поняття "віртуальна освіта (через Інтернет)", яке раніше відображали лексеми *cybereducation*, *e-education*, *teleducation*, почало також позначатися неологізмами *webucation* (*web* + *education*), *on-line learning*, а процес навчання – неологізмом *digital learning* [6, 15].

Перспективними напрямками розвитку вищої освіти через Інтернет є: а) функціонування "повністю віртуальних" навчальних закладів; б) розширення "віртуальної освіти" через "кібер-курси" у стінах традиційних університетів і коледжів (*brick-and-mortar institutions*); в) упровадження "віртуальних рис" у звичайні університетські курси в стінах традиційних навчальних закладів [6, 15].

"Комп'ютерний розрив" між поколіннями в галузі освіти призводить до незадоволення методикою навчання чималої частини учнів старших класів середньої школи, студентів університетів, вчителями, викладачами, оскільки "інтернет-грамотні" (*net-savvy*) учні й студенти вважають використання Інтернету для пошуку інформації ефективнішим і цікавішим способом навчання порівняно з тією методикою, яку пропонує вчитель, викладач у класі [6, 16].

Зв'язок постмодернізму та студентського життя яскраво представлений у сучасній американській художній літературі. "Мутація" модернізму й перетворення його в постмодернізм відбувається в Європі й США практично одночасно — в 1950 – 1960-х роках, коли виникають такі перехідні форми, як "драма абсурду", "новий роман", школа "чорного гумору". Тоді ж відбувається й "методологічна революція" у гуманітарних науках, тріумфує постструктуралістичне літературознавство. Захоплення постмодернізмом як "грою розуму", університетською модою, припадає на 1970-і – першу половину 1980-х років. Із другої половини вісімдесятих, коли мода на постмодернізм відчутно йде на спад, знову оголюється "геопідоснова" тієї або іншої національної літератури, що збереглася незважаючи на глобалізацію й "мультикультуралізм". В Британії й США такою основою є реалізм, що безперестану збагачується за рахунок нових культурних "нашарувань". У сучасній літературі реалізм з'являється в різних видах — традиційних у більшому або меншому ступені, але, так чи інакше, що пізнаються саме як реалістичні по своїй суті [1].

"Університетський роман" – область у сучасній американській літературі, де спостерігається "ренесанс" реалістичного роману, соціально-критичного, психологічного, а також, що зображує побут студентів та викладачів. Поняття "університетський роман" поєднує солідний масив різноманітних добутків.

Як особливе художнє явище даний тип роману був усвідомлений ще в 1950-х - 1960-х роках, і важливу роль у його становленні зіграла "студентська революція" "бурхливих шестидесятих" [1]. Із самого початку твори про університетське й академічне середовище були досить різноманітні - досить зрівняти роман корифея американського "чорного гумору" Джона Барта "Козлопарубок Джаелс" з "Герзагом" Сола Беллоу. В 1970-1990-і ситуація змінилася: тон в "університетській прозі" починають задавати книги, написані з реалістичних позицій. Головне в них - сторона зображення побуту (звичай, уклад життя, цінності академічного середовища,

персонажі - типові студенти й викладачі), постановка й обговорення насутих моральних і соціальних проблем.

Роман британського письменника Д. Лоджа "Академічний обмін" (1975) відтворює життя англійських і американських кампусів епохи шестидесятих – епохи кризи, зламування звичної системи координат. Він представляє низку яскравих, комічних та драматичних епізодів – серед них облога деканату, "вільна любов" (її спокусі піддаються навіть досить цютливі консерватори), демонстрації й страйки студентів і викладачів, сутички з поліцією. У романі наводяться тексти листівок і об'яв, уривки з газетних репортажів, що описують безладдя на кампусах. Перед нами проходять різні студентські долі.

Соціально-сатиричними можуть бути названі романи У. Голдінга "Паперові людська" і М.Бредбері "Скорочення" (1987). Університетському життю також присвячений роман Ф. Рота "Людське клеймо" (2001).

Розквіт університетського роману в останні десятиліття минулого століття пов'язаний безумовно з тим фактом, що його автори (Д.Лодж, М.Бредбері, У.Еко й ін.) були одночасно й письменниками, і літературознавцями й не раз виявляли заклопотаність відірваністю сучасної літературної теорії від реального життя. Один із секретів популярності цього жанру пояснюється інтересом сторонньої людини до життя замкнутої професійної корпорації. Університетський роман як художній твір рівною мірою покликаний залучити й рядового читача (інтригою, цікавим сюжетом, що залап'ятовуються характерами) і досвідченого читача, здатного оцінити тонку гру алюзії і інтертекстів [7, 336].

Таким чином, університетський роман – це одна зі спроб з'єднати реальне життя, її літературні відображення і їхні теоретичні осмислення. У цьому змісті університетський роман – характерне явище епохи постмодернізму з її розмитими межами між художньою теорією й практикою, філософією й літературою, з її підміною естетики ідеологією.

Враховуючи вищесказане, можна стверджувати, що явище постмодернізму тісно переплітається зі студентським життям, зокрема з мовою студентів. Постмодернізм реалізується в появі нових студентських сленгізмів та розвитком літературного жанру під назвою "університетський роман".

ЛІТЕРАТУРА

1. Панова. От постмодернизма к реализму (Заметки об англо-американской прозе 1970-1990-х). <http://natapa/msk/ru/biblio /sborniki/andreevskie chteniya/panova.htm>.
2. Андреев Л.Г. От "заката Европы" к "концу истории". // "На границах. Зарубежная литература от средневековья до современности". - М., 2000. - С. 254.
3. Стивен Бест та Дуглас Келнер. Сучасна молодь та постмодернізм. <http://www.drstevebest.org/papers/phiecosoc /postmodernyouth.php>.
4. Переломова О.С. Лінгвокультурні коди інтертекстуальності українського художнього дискурсу: діахронічний аспект: Монографія. – Суми, Вид-во СумДУ, 2008. – 208 с.
5. A Concise Collection of College Students' Slang. Editor: Xin-An Lu. – iUniverse, Inc. – 2004. – 126 p.
6. Задний Ю.А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. – Львів: ПАІС, 2007. – 228 с.
7. Анцыферова О.Ю. Русские аллюзии в романе Франсин Проуз "Голубой ангел" // Русская и сопоставительная филология: состояние и перспективы. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2004. – С.336-338.

ИЗ ОПЫТА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОЕКТНЫХ МЕТОДИК В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ 1-5-х КУРСОВ В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ

Дядечко А. Н. (Сумы)

Вся мотивационная и практическая деятельность, как преподавателей иностранных языков, так и студентов в неязыковом вузе должна быть построена на отношении к данному предмету как инструменту получения профессиональных знаний, основы которых студенты приобретают в ходе изучения других специальных дисциплин. Такой прикладной подход к преподаванию и изучению иностранного языка полностью корреспондирует с принципами коммуникативных методик, которые являются основой планирования и реализации учебного процесса в современном вузе. Как показывает практика, проектные методики предоставляют широкие возможности для организации эффективной иноязычной коммуникации.

Работая над проектами, студенты получают возможность коллективного общения, делясь при этом собственными знаниями, что является основной целью обучения языку. Изначально построенные на кооперации проекты стимулируют интерактивность их участников.

Хотя проекты не могут быть реализованы без усвоения и закрепления формальных языковых структурных и лексических основ, их главная содержательная основа построена на междисциплинарных отношениях. Демонстрируя практическую пользу изучаемого материала, проекты повышают мотивацию студентов.

Немаловажно также и то, что участие в проектах формирует у студентов навыки критического мышления. Они вынуждены не только находить информацию определенной тематики, но и трансформировать, адаптировать ее в ходе выполнения конкретного задания.

Подготовка и реализация проектов позволяет выстраивать отношения реального сотрудничества между преподавателем и студентом, создавать атмосферу взаимного уважения и творчества.

Многолетний личный опыт преподавания показывает, что там, где необходимо соединить овладение иностранным языком и профессией, успешно работают проектные методики. Построенные на